

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УМР ДАФТАРИ

ОЧЕРК

нинг ўз устозига организилиги яққол сезилиб турди. Мен домланинг асосий ишлардан ташқари жуда күп жамоат вазифаларини бажарышларидан воқиф бўлганим учун ҳам буларнинг ҳамасига қандай вақт тоғизиларни билмоғчи бўлиб сўраган эдим, у шинни:

— Ҳамма нарсага вақт топиш керак. Бунинг асоси — режим. Улуғ Марис аклий мекнатни ижонимон меҳнат билан кўшиб олиб бориш — маданий ҳордик деб бежиз айтмаган, — дед жавоб бердилар.

Мезон дастурхон тузаб, чойга тақлий кильдилар. Биз атрофи олма дарахтинг қалин шоҳари билан урталган стогла ўтирган эканим, домлам:

— Бу менинг лишил кабинетим, — деб кўлдинилар. Ҳақиқатан ҳам бу гапда жон бор эди. Арик бўйидаги азим олма дарахтни теламида худди солбонек турарди. Мен у шиннинг қўлларидан пахта гуллини юйлашди чой олар эканман, бугун меҳмон сифотидан эмас, зарур иш билан белларитада ботиг кетар, иланлик жойлашада эса эканлаб харакат килар эдилар. Ҳолдан тобий бўлса ҳам улар душман нароргоҳи жойлашган уларни стиг келдилар.

Бундан бир неча йил бурун зарур тонширилб билан домлам профессоринг уйига бордим. У шинни Калининном колхозда истиқомат килар эканлар. Атрофи узумзор ва турли ҳил мевали даражатлар билан ўрталган бир шинам бояғи яқинлашгач, кетмон кўтарни келайтган колхозчига дуч келдим. Салом бергач, мен ундан:

— Профессор Эрназаров қаерда турдилар, билмайсанми? — деб сўрадим. У шинни мешт:

— Билмаман. Ҳудди сиз ахтарган одам ани шу жойда турдилар, деб жавоб килилар ва маънунтод нокиллар орасидан кўриниш турган яшил дарвазани кўрсан.

Деҳонга миннатдорчилик билдиригач, эшикка яқинлашиб қўнгирор, тутмасини босдим. Уша заҳотиён ишқаридан таниш овоз эшигидан. Узимда юйқук хурсанд бўлиб ҳовлига кирдим. Қаршиимда жилмайтган ҳолда домлам турдилар. У шинни деҳонча корхона кийнг оғлан, кўлларидек гулкайти ва ҳандайдир кўяч.

Атрофи назар таъзилаш хангу-магн бўлиб қолдилар. Умримда бунаканча чиройли ва мухташам ҳовлини кўрмаганим. Ҳояни эмас, азойнб бир бор. Утада фонтан. Үндан гуллар устига отилиб тушётган биллур томчилар ёрталабки қўёш нурида ҳудди бир тустончидек патларидек товланин турдилар. Бу ҳовлида эшсан шамол ҳам ҳузур қисла кепа деб ўйладим. Ҳа, бу ҳақ гап. У атиргулар тотини шимлири, роҳат килса азоб магн бўлиб турдилар. Ҳояни тутмасини босдим. Мен у шинни бир олди. Ҳояни тутмасини босдим. Мен у шинни босдим.

Мен 2-Украина фронтида ўзбек жанг-

нинг ўз устозига организилиги яққол сизлини турди. Мен домланинг асосий ишлардан ташқари жуда кўп жамоат вазифаларини бажарышларидан воқиф бўлганим учун ҳам буларнинг ҳамасига қандай тоғизиларни билмоғчи бўлиб сўраган эдим, у шинни:

— Ҳамма нарсага вақт топиш керак. Бунинг асоси — режим. Улуғ Марис аклий мекнатни ижонимон меҳнат билан кўшиб олиб бориш — маданий ҳордик деб бежиз айтмаган, — дед жавоб бердилар.

Домлазон, сиз СССР билан тегдопиз, унинг 20 йиллик юбилейини, кимламдан ўзинингин шу ўйдиги чоғигизни қандай эсласиз?

— Бу анича мушкул савол, — деб мезбон ўйнайтилди. Мен у шинни бир дасини тикишиб қолдилар. Домлазоннинг сочларига ҳий ол олараган бўлса ҳам бир мувча ёш кўринар эдилар. Ҳатто юзларига унчалик ажин ҳам тулмаган, лекин унда қандайдир ташини, аниқроғи дорғинлик алломат сизлини турдилар. У шинни жавоб ўнгни ўрнига ўрниларидан туриб, появдаги тушнадилар, бирордан кейин газета тахламини олиб чиқсан:

— Бу нараси менинг фронтдан олди келган бор бисотим. Мен учун у гоят кимматбахо ёлгорлики, — дедилар. Мен 2-Украина фронтида ўзбек жанг-

нинг ўзга ташшандиларда оғизга латта тикӣ жар ичидан судраб кетдилар. Радист унинг орқасидан кузатиб борди. Улар жарлакидан анича ўзилашган эндишлар ҳам, итлар ҳуриши эшигидан. Душман қарорроҳида шоғиб ўтиларидан. Кейин разведчилик изидан кишига тушидилар. Лекин улар кечинан эндишлар. Бизнилар артиллери таъёрарларни бошлаб юбордилар. «Катоша»дан отлагидан спарядлар аниқ мўлжалла урар, тушган жойида олон денгизини хосил кишиб, гитлерчилар истеҳкомининг кулини кўнига сувурар эди.

— Разведчиликлар сорғасомат «тиль» олиб кайтилар. Бу жанновар вазифани муваффакиятилар бажариландиларни учун улар мукофотта тақдим этилдилар.

Мезон ССРНИНГ 20 йиллгини ава шундай сова билан китуб олгаги экан. Тўғон Эрназаров 2-Украина фронтида жанг билан Руминия, Венгрия ва Чехословакияни озод килишда катишади. У жангларда кўргасган жасорати учун Кизил юзуд ордени ве ўндан ортиқ медаллар билан таътирланди. Олий бош кўмюндон Сталининг беш марта ташакурига сазовор бўлган. Булад унинг кизил аскар дафтарасини ёзиб кўйилган. У Сталинграддан Прагагача бўлган оловли ўнчун шарф билин босиб ўтган. Суроилийннилар суниде оғиз кетди.

Улар энди ўймас хотираига айланган. Урушадан кейин Тўғон Эрназаров Моминлабади олди. Ҳақиқатан ҳам бу ёрғанинг куролсиликларидан Бондаренко. Кимдик пицилаб кўлиб юборди. Башшапнинг жаҳида чиқишадан кўйиб, жангчилар белгиланган вазифани бажарилди.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Хароми, котоб котлабди. Биз бўлсаак уни арандан килиб ошигни ўтишиб манзиз? — тўғниллари Бондаренко. Кимдик пицилаб кўлиб юборди. Башшапнинг жаҳида чиқишадан кўйиб, жангчилар белгиланган вазифани бажарилди.

— Ҳароми, котоб котлабди. Биз бўлсаак уни арандан килиб ошигни ўтишиб манзиз? — тўғниллари Бондаренко. Кимдик пицилаб кўлиб юборди. Башшапнинг жаҳида чиқишадан кўйиб, жангчилар белгиланган вазифани бажарилди.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон баданини безгакдек қалтиратар, тунги сокинлик эса унинг юзларига гул-гула солар, ҳадд уни аллақаёларга олиб кочар, ҳаммада тарафадан котоб котлаган экан.

Сергант Эрназаров чакалакзорга разияни ўтишиб алоқа боғлайди, атрофии синиковлик билан кузата бошлади. Кор ўнчунлари унинг юзларига итиш салтингиз чимчилар, аъзон

